

κινούσης πάντας ἐξ ὄλων τῆς ἐπιγραφομένης: «Τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς Μαρίας Ἀντωνέττας». Εἶνε δὲ ἡ εἰκὼν αὕτη θλιβερά διὰ τὸ μακρὸν μαρτύριόν της, ὅπερ ἄρχεται ἐκ τοῦ δικαστηρίου καὶ καταλήγει εἰς τὸ ἱκρίωμα ἐκ τῆς εἰρκτῆς, ὅπου ἐκείνη, ἥτις ὑπῆρξεν ἐν τῷ βίῳ της ὁ μᾶλλον ἀκτινοβολῶν ἀστὴρ τῆς φαεινοτέρας εὐρωπαϊκῆς αὐλῆς, ἀγωνίζεται ἐπὶ ἐβδομήκοντα ἕξ ἡμέρας μεταξὺ τεσσάρων γυμνῶν τοίχων, καθύγρων καὶ παγερῶν, ἄνευ πυρὸς, ἄνευ φωτὸς, ἄνευ ἐνδυμασίας, ἄνευ ῥινομάκτρου, ἄνευ ἄλλων ἐπίπλων εἰμὴ δύο καθεκλῶν ἐκ καλάμου, μιᾶς ἀθλίας τραπέζης καὶ μιᾶς κανναβίνου στρωμνῆς, ὑπὸ τὴν ἄγρυπνον φρουρὰν δύο χωροφυλάκων, χωριζομένων αὐτῆς διὰ τινος παραπετάσματος, καταδικασθεῖσα δὲ καθ' ἣν ἡμέραν ἐβάδισε πρὸς τὴν λαιμητόμον ν' ἀλλάξῃ χιτῶνα ἐπὶ παρουσίᾳ ἐνὸς ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς, ὅστις εἶχεν αὐστηρὰν διαταγὴν νὰ μὴ τὴν ἐγκαταλείψῃ οὐδὲ μίαν μόνην στιγμὴν. Ποία ἀληθῶς ἐκ λίθου καρδία δὲν ἤθελε συγκινηθῆ εἰς τὸ θέαμα τῶν ὑπερτάτων τούτων βασάνων;

Α.

Ο ΝΕΟΣΥΛΛΕΚΤΟΣ

*Ἦτο κυριακὴ περὶ τὴν πέμπτην τῆς ἐσπέρας, καὶ ὁ καιρὸς ἦν ὠραιότατος. Ὁ στρατῶν εἶχε σχεδὸν κενωθῆ διότι οἱ πλεῖστοι τῶν στρατιωτῶν εἶχον ἐξέλθει εἰς διασκέδασιν ἐν τῇ πόλει· οἱ ὀλίγοι ἐναπομείναντες, τινὲς μὲν ἐν τοῖς ὑπνωτηρίοις ἐνδύομενοι, τινὲς δὲ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ στρατῶνος προσμένοντες, ἦσαν ἔτοιμοι ἵνα ἀπέλθωσι καὶ οὗτοι. Καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν νεοσυλλέκτων, οἵτινες εἶχον εἰσέλθει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν πρὸ δύο μόλις ἡμερῶν, τινὲς μὲν εἶχον ἀπέλθει, τινὲς δὲ ἀπῆρχοντο, ἀνά ἕξ, ἀνά ὀκτώ, ἀνά δέκα, σοβαροί,

εὐθυτενεῖς, τὸν πῖλον ὑπεράνω τοῦ μετώπου φέροντες, μὲ τὸν μανδύαν περιπτυγμένον, μὲ τὰς χεῖρας ἀνοικτὰς καὶ τεθειμέναις ἐντὸς ἀκόμφων λευκῶν περιχειρίδων ὁμοίων πρὸς τὰς σιδηρὰς χειρίδας τῶν ξιφομάχων· οἱ φρουροὶ καθήμενοι ἐπὶ τινος θρανίου, πρὸ τῆς θύρας τοῦ στρατῶνος, τοὺς περιέπαιζον διερχομένους, παρὰ τοὺς ψιθυρισμοὺς τοῦ λοχίου, παραινούντος αὐτοὺς νὰ ἀφήσῃσι τοὺς πτωχοὺς ἐκείνους νέους ἡσύχους· καὶ ὁ ἀποσπασματάρχης ἀξιωματικὸς, κεκλιμένος ἐπὶ τινος κλίνης ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ πρώτου πατώματος, ἀνεγίνωσκέ τινα ἐφημερίδα.

Ἐν τῇ γωνίᾳ τῇ πλέον μεμονωμένη τῆς αὐλῆς τοῦ στρατῶνος εὐρίσκετο νεοσύλλεκτός τις ἐντελῶς μόνος καθήμενος ἐπὶ βαθμίδος θύρας τινός, ἔχων ἐστηριγμένους τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ τὸν πῶγωνα ἐπὶ τῶν χειρῶν του· ἠκολούθει κατὰ σειρὰν διὰ τοῦ βλέμματος τοὺς ἐξερχομένους συστρατιώτας του, καὶ, ὅταν οὐδεὶς τούτων διήρχετο πρὸ αὐτοῦ, ἐκράτει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀκινήτους ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἦτο ἐκ τῶν καλῶν ἐκείνων τέκνων ἅτινα μετὰ μεγίστης θλίψεως ἀποχωρίζονται τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς γενεθλίου κώμης των, καὶ ἅτινα ἐν τούτοις κατατάσσονται εἰς τὸν στρατὸν ἐν ὑπομονῇ, γαλήνῃ καὶ καλῇ διαθέσει.

Εἰς τὸ πρόσωπόν του εἶχε τι τὸ σκεπτικὸν καὶ ἐκπληκτον, ὅπερ καταλαμβάνει πάντα νεοσύλλεκτον κατὰ τὰς πρώτας τῆς ἀφίξεώς του ἡμέρας. Ἴσως εἶχε μεταμεληθῆ διότι δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ μετὰ τῶν ἄλλων συστρατιωτῶν του. Κατὰ τὴν κυριακὴν, ἐὰν ὁ καιρὸς εἶνε ὥραιος, πᾶς ὁ μένων ἐν τῇ οἰκίᾳ αἰσθάνεται μικρὰν τινα μελαγχολίαν.

Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ στρατῶν ἐκενώθη, καὶ σιγῇ βαθυτάτῃ ἐπῆλθε.

Λοχίας τις τῆς ὑπηρεσίας διερχόμενος μετὰ βίας τὴν αὐλὴν, εἶδε τὸν νεοσύλλεκτον καθήμενον ἐξῶθεν καὶ τὸν ἐρωτᾷ ἀποτομῶς.

— Τί κάμνεις αὐτοῦ μὲ ἐσταυρωμέναις τὰς χεῖρας;

— Ἐγώ;—ἀπῆντησεν ὁ νεοσύλλεκτος

— Ἐγώ!—ἐπανελάθεν ὁ λοχίας, μιμούμενος σκωπτικῶς τὴν φωνὴν του ὡσεὶ βλάξ.—Αὐτὸ εἶναι ἀστεῖον! πρὸς τίνα λοιπὸν

ὀμιλῶ;— Πρὸς τὴν σελήνην; Ναί· σὺ βέβαια! Καὶ ἐγείρου ὅταν ὀμιλεῖς μὲ τοὺς ἀνωτέρους σου.

Ὁ νεοσύλλεκτος ἐγείρεται.

— Τίς εἶσαι σύ; εἰς τίνα λόχον ἀνήκεις;

— . . . λόχον;

— Λόχον; ἐρωτᾷ ἐκ νέου ὁ λοχίας χλευαστικῶς. Ἄλλ' εἰξεύρεις ὅτι εἶσαι βλακίστατος;

Πλησιάζει τὸν πτωχὸν στρατιώτην, τὸν συλλαμβάνει ἐκ τῆς πτυχῆς τοῦ μανδύου του, καὶ, σύρων αὐτὸν μετὰ βίας,— Ἰδὲ— τῷ λέγει— ἰδὲ πῶς κατήνησες τὸν μανδύαν σου, καθήμενος κατὰ γῆς ὡς ἐπαίτης.

Ὁ νεοσύλλεκτος προσπαθεῖ νὰ καθάρισῃ διὰ τῆς χειρὸς τὸν μανδύαν του.

— Ἰδὲ πῶς κατήνησες τὰ ὑποδήματά σου! καὶ διὰ τοῦ ποδὸς τῷ τύπτει τὸ ἄκρον τῶν δακτύλων.

Ὁ στρατιώτης ἐξάγει τὸ ρινόμακτρον του, καὶ κύπτει ἵνα τινάξῃ τὴν κόνιν τῶν υποδημάτων του.

— Διόρθωσον αὐτὸ τὸ περιλαίμιον, τὸ ὁποῖον φθάνει μέχρι τῶν ὠτων σου—καὶ ἀρπάζων αὐτὸν ἐκ τοῦ περιλαίμιου, τὸν τινάσσει τοιουτοτρόπως ὥστε παρ' ὀλίγον νὰ καταπέσῃ.

Ὁ νεοσύλλεκτος ἀνυψοῖ τὰς χεῖρας πρὸς τὸ περιλαίμιον.

— Διόρθωσε τὸν πῖλον σου, καὶ ἀνασήκωσον αὐτὰ τὰ περιπόδια . . . φέρε εἰς εὐθυγραμίαν τὰ κομβία τοῦ μανδύου σου . . . ἀφαίρεσον αὐτὰ τὰ γελοῖα ἐνώτια . . . μὴ ἴστασαι οὕτως ὡς ἱερεὺς μὲ κεκλιμένην κεφαλὴν, καὶ μὴ βλέπῃς τοὺς ἀνθρώπους μὲ αὐτὸ τὸ ἠλίθιον βλέμμα . . .

Ὁ πτωχὸς νεανίας ἐξηκολούθει ψαύων διὰ τῆς χειρὸς, ὅτῃ μὲν τὸ περιλαίμιον, ὅτῃ δὲ τὰ περιπόδια, τὰ κομβία, τὸν πῖλον, μὴ κατορθῶν νὰ πράξῃ τίποτε, καὶ ὅσῳ μᾶλλον ἐβιάζετο καὶ προσεπάθει, ἐπὶ τοσοῦτω δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί πράττει.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήρχετο πρὸ αὐτῶν ἡ vivandiera τοῦ στρατοῦ, νέα καὶ χαρίεσσα, ἣτις ἀσπλάγχχνως ἔσθη παρατηροῦσα. Νὰ φανῇ τις γελοῖος ἐνώπιον ὠραίας γυναικὸς; Ἄ! τοῦτο εἶναι ἡ φοβερωτέρα βάσανος!

Ὁ πτωχὸς στρατιώτης ἀπώλεσεν ἐντελῶς τὸ λογικόν του. Ἄπαξ ἔτι ἔψαυσε τὰ κομβία καὶ τὸ περιλαίμιόν του, εἶτα ἠσθάνθη καταπίπτοντας τοῦ βραχιονιάς του· ὁ πώγων ἤγκισεν ἐπὶ τοῦ στήθους του, τὰ βλέμματα ἐπὶ τῆς ἄκρας τῶν ποδῶν του, καὶ τὸ σῶμά του διέμεινεν ἀκίνητον ὡς ἄγαλμα· ἀπενεκρώθη.

Ἡ vivandiera ἐμειδιάσε καὶ ἀπέβληεν. Ὁ λοχίας, παρατηρῶν αὐτὸν καὶ κινῶν τὴν κεφαλὴν, ἐν οἴκτῳ καὶ περιφρονήσει ἐπανελάμβανε— Ἄ βλάκα! . . . βλάκα! . . .

Εἶτα δ' ἀνυψῶν πάραυτα τὴν φωνήν·— Πρέπει νὰ ξυπνίσης, παιδί μου, — τῷ εἶπε, — καὶ ταχέως, εἰ δὲ μὴ θὰ σὲ ξυπνίσωμεν ἡμεῖς, σὲ διαθεβαίω· καὶ τίνι τρόπῳ! Φυλακὴ, ἄρτος καὶ ὕδωρ, ἄρτος, ὕδωρ καὶ φυλακὴ ἐναλλάξ ἵνα μὴ ἀηδιάσης. Ἐνθυμοῦ καλῶς. Ἦδη δὲ ὕπαγε εἰς τὸ ὑπνωτήριον ἵνα καθαρίσης τὴν ἐνδυμασίαν σου. Ἐμπρός!

Καὶ ἐνέτενε τὴν προσταγὴν του, ἐγείρων τὴν χεῖρα καὶ δεικνύων τὰ παράθυρα τοῦ ὑπνωτηρίου.

— Ἄλλ' ἐγὼ . . .

— Σιωπὴ!

— Ἐγὼ δὲν . . .

— Σιωπὴ σοὶ λέγω, ὅταν ὀμιλῆς μὲ τοὺς ἀνωτέρους σου, ἢ ἡ φυλακὴ εἶναι ἐκεῖ τὴν βλέπεις;

Καὶ ἀπέρχεται ψιθυρίζων.— Φεῦ! τί ὄντα! τί ὄντα! πτωχὲ στρατέ! Δυστυχὴς Ἰταλία!

— Κύρ λοχία! . . . ἀνεφώνησε δειλῶς ὁ νεοσύλλεκτος.

Ὁ λοχίας, στρέψας τὴν κεφαλὴν, τῷ δεικνύει ἐκ νέου τὴν φυλακὴν προσβλέπων φοβερῶς.

— Ἐπεθύμουν νὰ σὲ ἐρωτήσω κάτι τι.

Ἡ ὀμιλία του ἦτο τοσοῦτον γλυκεῖα καὶ εὐπειθὴς ὥστε ὁ λοχίας δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῆ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην τοῦ νεοσυλλέκτου στρατιώτου.

— Τί θέλεις; τὸν ἠρώτησε.

— Ἐπεθύμουν νὰ σὰς ἐρωτήσω μήπως εἰξεύρετε ἐὰν ἐδῶ, εἰς τὸ σύνταγμα τοῦτο, ὑπάρχει ἀξιωματικὸς τις συμπατριώτης μου· δηλαδὴ πρέπει νὰ ἦναι, ἀλλ' ἐγὼ δὲν εἰξεύρω ἂν ἦναι.....

— Συμπατριώτης σου; ἐὰν εἰς τὴν πατρίδα σου ἦνε ὅλοι τῆς αὐτῆς ποιότητος, πρέπει νὰ εὐχηταί τις ἵνα σὺ μόνος εὐρίσκησαι εἰς τὸ σύνταγμα τοῦτο.

Καὶ κινῶν τοὺς ὤμους ἀπῆλθεν.

— Ὅποῖος τρόπος—ἐψιθύρισε θλιβερῶς ὁ νεοσύλλεκτος παρατηρῶν τὸν αὐστηρὸν λοχίαν ἀπομακρυνόμενον.—Καὶ ὅμως μοὶ εἶπον ὅτι εἶναι ἐδῶ.....προσέθηκεν εἶτα καθήμενος ἐκ νέου. Ἄλλὰ διατὶ προσφέρεται πρὸς ἡμᾶς τοιουτοτρόπως; Διατὶ τοσοῦτο κακῶς μᾶς μεταχειρίζονται; τί ἔχουσι μὲ ἡμᾶς; Τί εἴμεθα ἡμεῖς κύνες; Καὶ πρέπει ἐν τούτοις ἐπὶ πέντε ὅλα ἔτη νὰ διαρκέσῃ ὁ βίος οὗτος! ὦ τοῦτο εἶναι πολὺ! πολὺ!—Καὶ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν του σκεπτόμενος τὴν ἀποῦσαν αὐτοῦ οἰκογένειαν.—Ἐὰν μὲ ἔβλεπον εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην—ἔλεγεν ἡ καρδία του.—Πτωχὲ λαέ!

Ἦχηρὸς γέλως διέκοψεν αἴφνης τὰς σκέψεις του. Ἀνήγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶδε τρεῖς στρατιώτας φρουροῦντας, οἵτινες τὸν παρετήρουν γελῶντες.

— ὦ τί βλάξ!—ἤρχισαν λέγοντες οὗτοι.—Εἶναι ἐρωτευμένος· σκέπτεται τὴν ἐρωμένην του. Εἶπέ μας ποῦ ἀφῆκες τὴν ἐρωμένην σου; Ἡ πτωχὴ κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἴσως ἔχει ἤδη εὖρος μέσον παρηγορίας. Ἴδὲ, ἰδὲ, τί βλέμματα ποῦ σοῦ ρίπτει!

Εἶτα δὲ καὶ οἱ τρεῖς ὁμοφώνως, μὲ τόνον ἱερέως λειτουργοῦντος. ὦ τί βλάξ! ἐπνελάμβανον.

Ὁ πτωχὸς νεανίας ὠχρίασε, τὸν εἶχον πληγῶσαι κατάκαρδα· δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ ἀνθέξῃ, καὶ ἠγέρθη.

— Τίς εἶναι αὐτὸς ὁ ἐρωτευμένος;—εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ ἀσπασματάρχης, προσάλλων εἰς τὸ παράθυρον μὲ τὴν ἐφημερίδα εἰς τὰς χεῖρας.

Οἱ φρουροὶ τὸν εἶδον καὶ διέφυγον· ὁ νεοσύλλεκτος ἤγειρε τὰ βλέμματα πρὸς τὸ παράθυρον καὶ τὸν παρετήρησεν. Ὁ ἀξιωματικὸς παρετήρησεν ἐπίσης τὸν στρατιώτην, καὶ βλέπει αὐτὸν κατ' ἀρχὰς μὲν προσέχοντα, εἶτα δὲ ἐκπληττόμενον καὶ χωρὶς ποσῶς νὰ ἀποσύρῃ ἀπ' αὐτὸν τὰ βλέμματα του.—Ποῖον εἶνε αὐτὸ τὸ

παράδοξον ὄν; ἐσκέφθη, καὶ κατελθὼν εἰς τὴν αὐλήν, ἐνεφανίσθη πρὸ τοῦ στρατιώτου.

— Τί ἔχεις καὶ τρίβεις τὰς χεῖρας σου; τὸν ἠρώτησε σοβαρῶς.

Καὶ ὁ στρατιώτης, καίπως αἰδούμενος, ἐξηκολούθησεν ὁμῶς μειδιῶν.

— Ἄλλ' εἰξεύρεις ὅτι εἶσαι πολὺ ἡλίθιος;... Σὲ ἐρωτῶ διατί γελαῖς;

— Ἰδού... ἀπήντησεν ὁ στρατιώτης, καταβιβάζων τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ περιστρέφων δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τοῦ τμήμα τοῦ μανδύου του. Ἐγὼ ἐγνώριζον ὅτι εἶσθε ἐδῶ εἰς τὸ σύμπταγμα τοῦτο ὅπου ἔστειλαν καὶ ἐμὲ.... Τώρα σεῖς δὲν θὰ ἐνθυμεῖσθε πλέον, ἀλλ' ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι ὅτι πρὸ τριῶν ἐτῶν ἔχετε ἀναχωρήσει· σὰς ἐγνώριζον, καθὼς καὶ τὴν οἰκογένειάν σας· ἀλλ' αὕτη δὲν ἐγνώριζε τὴν ἰδικήν μου. Ἡμεθα γείτονες καὶ τὸ πρῶτ' ὅσας ἔβλεπα ὅτε ἐπηγαίνεστε εἰς τὸ κυνήγιον... ἡμεθα συμπατριῶται, ἰδού.

— Ἄ! τώρα ἐννοῶ! — ἀπήντησεν ὁ ἀξιωματικὸς παρατηρῶν αὐτὸν ἀτενωδῶς ὡσεὶ προσπαθῶν νὰ ἐνθυμηθῇ τίς ἦτο.

— Ἡξευρα, ἐξηκολούθησεν ὁ στρατιώτης, ὅτι εἴχετε φύγει ἀπὸ τὸ χωρίον διὰ νὰ γίνητε ἀξιωματικὸς, ὅτι εἰσήλατε εἰς ἐκπαιδευτήριον καὶ δὲν ἐπανήλαθε πλέον. Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἐπιδιώρθωσαν τὴν πρόσοψιν τῆς ἐκκλησίας, καὶ εἰς τὴν πλατεῖαν ἔκτισαν καφενεῖον μέγα ὕσον.... (καὶ παρατηρεῖ εἰς τὰ περίξ) ὅσον τὸ ἡμισυ σχεδὸν τῆς αὐλῆς ταύτης· εἶναι πάντοτε γεμάτο ἀπὸ ἀνθρώπους....

— Στάσου, στάσου! τώρα ἐνθυμοῦμαι. Ρέντσος καλεῖσαι δὲν εἶναι ἀληθές;

— Μάλιστα.

— Ἐκάθησο εἰς ἐκαῖνον τὸν οἰκίσκον ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας, ἐκτὸς τοῦ χωρίου, νομίζω.

— ὦ Θεέ μου! . . . μάλιστα, εἰς τὸν οἰκίσκον ἀπέναντι τῆς ἐκκλησίας.

Καὶ ἡ καρδία τοῦ πτωχοῦ νεανίου ἔπαλλε σφοδρῶς ἐκ χαρᾶς.

— Ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα. Καί . . . εἰπέ μοι· εἶσαι εὐχαριστημένος εἰς τὸν στρατὸν;

Τὸ πρόσωπον τοῦ νεοσυλλέκτου ἤλλαξε χρῶμα, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐταπεινώθησαν, καὶ ἡ γλῶσσά του ἀπεξηράνθη.

— Διατί δὲν ἐξήλθεις νὰ διασκεδάσης μετὰ τῶν ἄλλων;

Ἐστρατιώτης δὲν ἀπήντησεν, ἀλλὰ παρετήρει τοὺς ὄνυχάς του ὡσεὶ προσπαθῶν νὰ σκεφθῆ τί ἔπρεπε νὰ εἴπῃ· ἀλλ' ἡ καρδία του ἐπροδίδετο ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Ἐξωματικῶς ἐνόησε τὸ πᾶν, καὶ διὰ φωνῆς μειλιχίου, ἥτις κατῆλθε μέχρι τοῦ βάρους τῆς καρδίας τοῦ νέου στρατιώτου, τὸν ἠρώτησε·

— Τί ἔχεις;

Τὰ δεσμὰ τῆς γλώσσης του ἐλύθησαν, καὶ, ἀναλαβὼν θάρρος ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἤρχισε διὰ φωνῆς συγκεκλινημένης·— ὦ! . . . ἄκουσον, κύριε λοχαγέ. Ἐχω . . . οὐδ' ἐγὼ εἰξεύρω τί ἔχω. Ἀλλὰ μᾶς μεταχειρίζονται μὲ λίαν δυσάρεστον τρόπον· ἰδοῦ. Ἐρωτῶμεν διὰ πράγμα τι καὶ δὲν μᾶς κρίνουσιν ἀξίους ἀπαντήσεως, ἔπειτα μᾶς ρίπτουσι λέξεις ὑβριστικὰς καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ σιωπῶμεν, εἰ δὲ μὴ ἡ φυλακὴ εἶναι ἐκεῖ (καὶ ἐμιμῆτο τὴν φωνὴν τοῦ λοχίου.) Τὸ εἰξεύρω καὶ ἐγὼ ὅτι δὲν δυνάμεθα ἀκόμη νὰ ἐνδύμεθα καλῶς, καὶ δὲν εἴμεθα εἰσέτι καλοὶ στρατιῶται. Ἀλλὰ πρὸ δύο μόλις ἡμερῶν ἤλθομεν ἐδῶ μόνον καὶ μόνον ἵνα μάθωμεν, καὶ διὰ τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν ὀλίγην ὑπομονὴν, νομίζω. Ἐπειτα μᾶς προσβάλλουσιν ἐμπρὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ μάλιστα μᾶς βάζουν καὶ τὰς χεῖρας ἐπάνω, μᾶς σπρώχνουν, καὶ ἡμεῖς πρέπει νὰ ὑπομένωμεν τὰ πάντα, ἐκεῖνοι δὲ γελοῦν, καὶ ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐννοήσω διατί μᾶς κακομεταχειρίζονται τόσον. Εἶχα ἔλθει εὐχαρίστως νὰ καταταχθῶ ὡς στρατιώτης, καὶ ἐσκεπτόμην· θὰ κάμω τὸ καθήκον μου, καὶ οἱ ἀνώτεροι θὰ μὲ ἀγαποῦν, ἀλλὰ τώρα βλέπω. . . Ἴσως ὅταν συνειθίσωμεν δὲν θὰ φροντίζωμεν πλέον· ἀλλὰ τώρα δυσχεροῦμεθα νὰ βλέπωμεν ὅτι μᾶς μεταχειρίζονται τοιοῦτοτρόπως. Εἰς τὴν οἰκίαν μας εἴμεθα εὐχαριστημένοι, μὲ τὴν οἰκογένειάν μας, καὶ ὅλοι μᾶς ἠγάπων· ἐδῶ, ἀπεναντίας. . . ὑβρίζουν καὶ τοὺς ἰδικούς μας. . . ἡμεῖς ὑπομένομεν. . . ἀλλά. . . εἶναι σκληρόν. . . πολὺ σκληρόν.

Αἱ τελευταῖαι αὗται λέξεις ἐλέχθησαν μετὰ τόνου ἀληθῶς ἀπα-

ραμυθῆτου. Ἐσίγησε καὶ κατεβίβασε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξακολουθῶν νὰ τραυλιζῇ.

Ὁ ἀξιωματικὸς μετὰ μικρὸν ἤναψε σιγάρον, καὶ εἶτα μετ' ἀπαθείας, ὡσεὶ δὲν εἶχεν ἢ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐννοήσῃ τοὺς λόγους τοῦ στρατιώτου, τῷ εἶπε·

— Ἀνασήκωσε ὀλίγον ὑψηλότερον αὐτὸ τὸ περιλαίμιον (καὶ τὸν ἐβοήθησεν αὐτὸς οὗτος)· τοιοῦτοτρόπως τώρα σοῦ πηγαίνει. Στρέψον.

Ὁ στρατιώτης ἐστράφη. Ὁ ἀξιωματικὸς τῷ διώρθωσε τὰς πτυχὰς τοῦ μανδύου.

— Ὁ μανδύας—τῷ εἶπε—δὲν πρέπει νὰ ᾔναι ζαρωμένος ἀλλ' ὀμαλὸς ὡς περιστήθιον γυναικεῖον. Στρέψον.

Ὁ νεοσύλληκτος ἐστράφη ὁ ἀξιωματικὸς τῷ διώρθωσε τὸν πῖλον.— Ἐλα ὀλίγον εἰς τὰ ἔμπροσ, ἵνα ἔχῃς ὕψος αὐθαδὲς ὀλίγον.

Ὁ νεοσύλληκτος ἐμειδίασε.

— Ἐχε εὐθὺ τὸ σῶμα, καὶ κράτει τὴν κεφαλὴν σου ἀνυψωμένην· ὅταν περιπατῇς, περιπάτει ἐλεύθερος καὶ εὐκίνητος, ὡς ὅταν ἔπαιζες ἐν τῇ αὐλῇ τῆς οἰκίας μας· ἐνθυμῆσαι;

Ἐγέλασε καὶ κατένευσεν.

— Καλὰ, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀξιωματικὸς, προστρίβων τοὺς ὤμους ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ τὴν μίαν κνήμην ἐπὶ τῆς πτέρνας.— Παρατήρει πάντα κατὰ πρόσωπον, διότι οὐδένα ἔχεις νὰ φοβηθῇς καὶ νὰ αἰσχύνησαι· ἐννοεῖς; Καὶ ὁ Βασιλεὺς αὐτὸς ἂν διέρχεται, σὺ ὕψωσον τὸ μέτωπον καὶ προσήλωσον τοὺς ὀφθαλμοὺς σου ἐπὶ τῶν ἰδικῶν του, ἵνα τῷ εἴπῃς — εἶμαι ἐγὼ ! διότι τοιοῦτρόπως, ἡμεῖς οἱ στρατιωτικοὶ, ὀφείλομεν νὰ δεικνύωμεν τὸ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους μας σέβας. Ἐνθυμοῦ.

Ὁ στρατιώτης κατένευσεν· ἤρχιζε νὰ γαληνεῖ ἢ τεταραγμένη ψυχὴ του.

— Ἐνθυμοῦ πρὸς τούτοις ὅτι, ἅπαξ εἰσελθὼν εἰς τὸν στρατῶνα, πρέπει νὰ ἀλλάξῃς τρόπον ὀμιλίας. Ὀλίγας λέξεις, ἀλλ' εἰλικρινεῖς, καὶ ἡχηράς, πρὸς οἰονδήποτε ἀποτείνεσαι. Ναί, ὄχι· ὄχι, ναί· καὶ ἂν οὐδὲν ἄλλο ἔχῃς νὰ εἴπῃς τόσον καλλίτερον. Ὅτε εἶσαι εἰς τὴν γραμμὴν εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς νὰ εὐρίσκεσαι ἐν ἐκκλησίᾳ·

σιγή ἄκρα. Διαλυθείσης τῆς παρατάξεως, εἶσαι εἰς τὴν οἰκίαν σου· καὶ ἂν οἱ ἄλλοι φωνάζουσιν ἀτάκτως, φώνηζε καὶ σὺ πλειότερον τούτων καὶ μὴ ἴσταται παρατηρῶν μόνον. Ἀγάπα τοὺς συστρατιώτας σου, διότι μεταξὺ αὐτῶν θέλεις ἀποκτήσει χρῆστος φίλους, σοὶ τὸ ὑπόσχομαι· θὰ εὕρης νεανίας οἵτινες θὰ σὲ ἀγαπήσουν ὡς ἀδελφόν, διότι ἐδῶ τῶν πάντων ὑπάρχει ἔλλειψις· ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῆς καρδίας βεβαίως... ἔχεις καπνοσύριγγα;

— Ὅχι, κύριε.

— Ἐὰν εἶχες, ἠδύνασο νὰ καπνίσῃς. Ὅταν εἰς ἀνώτερος φωνάζῃ, ... ἐὰν μὲν ἔχῃ δίκαιον, ἄκουε, καὶ διώρθου ἑαυτόν· ἐὰν ἄδικον, ἄκουε καὶ μὴ λυπήσαι, διότι τοιαῦτα ὅλοι ἔχουσιν ἐλαττώματα, καὶ ὅλοι δύνανται νὰ ὑποπέσωσιν εἰς σφάλματα· ὁ κραυγάζων σφάλλει ἐνίοτε· ἀλλ' ὁ παρακούων πάντοτε. Μὴπίστευε δὲ ὅτι ὅλοι οἱ φωνασκούντες ἔχουσι μοχθηρὰν τὴν καρδίαν ἢ πάθος τι ἐναντίον σου. Οὐδὲν σφαλερότερον τούτου. Οὗτοι ἔχουσι καρδίαν ἀγαθωτέραν τῶν ἄλλων, ὡς ἀγαπῶσι, καὶ ἂν τοὺς ἀπέσπων ἐκ τοῦ μέσου ὑμῶν τῶν στρατιωτῶν ἤθελον ἀποθάνει ἐκ τῆς μελαγχολίας. Κραυγάζουσιν ἀγρίως, ὑβρίζουσιν· εἶναι συνήθεια, ἔργον τῶν πνευμόνων, καὶ οὐδὲν πλέον· θέλεις ἀγαπήσει αὐτοὺς πλειότερον τῶν ἄλλων. Θὰ τοὺς ἴδῃς ὅταν ἀναχωρήσωσι· κλαίουσιν ὡς δυστυχεῖς. Εἶδον πολλοὺς εἰς τὴν μάχην τῆς Κουστόζας. . .

— Ἐκείνην τὴν ἀτυχῆ μάχην;

— Ναί. Εἶδον λοχαγόν, ὅστις ἦτο τὸ φόβητρον τοῦ λόχου, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ τὸν ἀντικρύσῃ, ἀλλὰ ἀδίκως. Καὶ ὅμως δὲν ἔπιπτε πληγωμένος, χωρὶς αὐτὸς νὰ σπεύσῃ πρὸς βοήθειάν του, νὰ παραστῇ εἰς τὸ τραῦμά του καὶ νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ.

— Λοχαγέ, λοχαγέ, μὴ μὲ ἐγκαταλίπῃς· ἐκραύγαζον οἱ τραυματῆται κρατοῦντες αὐτὸν ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ τοῦ χιτῶνος.— Ὅχι τέκνον μου—ἀπῆντα ἐκεῖνος—θὰ μείνω ἐδῶ μετὰ σοῦ, θὰ μείνω μετὰ σοῦ, ἕως οὗ ἀναλάβῃς· θάρρος, τέκνον μου, θάρρος· ὁ ἀρχηγός σου δὲν σὲ ἀφίνει. — Ἐννοεῖς τί ἄνθρωπος ἦτο; Ὡς αὐτὸν δὲ πολλοὶ ἄλλοι ὑπάρχουσι· καὶ δὲν πρέπει τις νὰ κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐκ πρώτης ὄψεως· εἶτα δὲ πρέπει νὰ ἦσαι

συμπαθῆς εἰς τοὺς κακοὺς, νὰ ἀγαπᾷς τοὺς καλοὺς, νὰ σέβησαι τοὺς πάντας, διότι ἅπαντες εἶναι στρατιῶται καὶ σήμερον ἴσως ἢ αὐριον θύνασαι νὰ τοὺς ἴδῃς ἀνδρείως πίπτοντας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου. Ἐρώτησον τοὺς συστρατιώτας σου. Θὰ ἴδῃς ὅτι οἱ ἀνδρειότεροι τούτων, ἀγαπῶσι τοὺς ἀνωτέρους των. Ἐνθυμοῦ τὸν στρατιώτην... πῶς ὠνομάζετο; ... τὸν στρατιώτην Perrier (κατὰ τὸ 48), ὅστις ἐρρίφθη μεταξὺ τοῦ ἀξιωματικοῦ του καὶ τῶν ἐχθρῶν, καὶ κατέπεσε μὲ τρεῖς σφαῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους κραυγάζων—Ἐνθυμοῦ με, ἀγαπητέ μοι λοχαγέ· ἀποθνήσκω εὐτυχῆς διότι σοὶ ἔσωσα τὴν ζωὴν! καὶ τὸν ἄλλον ἐκείνον ἀνδρείον, ὅστις ἀντὶ νὰ καταλίπη τὸν πληγωθέντα ἀρχηγόν του, ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, λέγων πρὸς αὐτοῦς—Ἐὰν δὲν μὲ φονεύσητε, ἐγὼ δὲν σᾶς τὸν ἀφίνω! καὶ τοὺς ἄλλους ἐκείνους ὀκτῶ ἢ δέκα στρατιώτας, οἵτινες ὑπὸ βροχὴν σφαιρῶν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Rivoli ἤρπασαν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν γερμανῶν τὸ πτώμα τοῦ λοχαγοῦ των ἵνα τὸ ἐνταφιάσωσιν αὐτοὶ οὗτοι καὶ τῷ ἀποδώσωσι τὰς τελευταίας τιμὰς ἐν τῷ ἑαυτῶν στρατοπέδῳ· καὶ τόσους, τόσους ἄλλους, οἵτινες ἔμειναν ἀθάνατοι, καὶ οὐς ἀγαπῶσιν ὡς ἂν ἔζων εἰσέτι . . . Ἔχεις ἐν πυρεῖον;

Ἄνθρωπος, ὅστις μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ἴστατο ἔκπληκτος, ἀτενής, ὡς εἰς ἔκστασιν εὐρισκόμενος, ἐξήγαγε μετὰ βίας πυρεῖον ἐκ τοῦ θυλακίου του καὶ τὸ προσέφερεν εἰς τὸν ἀξιωματικόν.

— Ὅταν σκέπτεται τις ταῦτα καὶ ἔχει γενναίαν καρδίαν, μικραὶ τινες δυσἀρέσκειαὶ καὶ ἐνοχλήσεις τοῦ στρατιωτικοῦ βίου λησμονοῦνται. Πρέπει νὰ σκέπτηται αὐτὰ, καὶ θὰ σᾶς τὰ διδάξουσι, σὺ δὲ, ὅστις εἶσαι καλὸς νέος, θὰ τὰ ἐνθυμῆσαι· δὲν εἶναι ἀληθές;

Ἄνθρωπος κατένευσε· διότι κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ φωνὴ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξέλθῃ τοῦ στόματός του.

— Βεβαίως—ἐξηκολούθησεν ὁ ἀξιωματικὸς—ἵνα εὐχαρίστως καὶ καλῶς διάγῃς ὡς στρατιώτης, πρέπει νὰ διορᾷς μακρότερον τοῦ στρατῶνος καὶ τῶν γυμνασίων. Κατόπιν, βεβαίως, εἰς πάντα θὰ συνειθίσῃς. Ὁ στρατιωτικὸς σάκκος, κατ'ἀρχὰς, ὧ τί βάρος, θεέ

μου, τί βάσανος! πάντες λέγουσιν οὕτω· εἶτα, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἀποβαίνει ἐν μηδαιμινὸν πρᾶγμα. Καὶ τὸ φαγητόν; βεβαίως δὲν τρώγομεν ὡς πείρηκτες, ἐνίοτε μάλιστα, ἵνα εἶπω τὴν ἀλήθειαν, τὸ φαγητόν εἶναι λιτότατον· ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχητε ὑπομονὴν, ὑπομονὴν, καὶ πάντοτε ὑπομονὴν, ἥτις εἶναι ἡ μεγαλειτέρα ἀρετὴ τοῦ στρατιώτου. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ παραπονήσθε καθὼς τινὲς, εἴτε δικαίως εἴτε ἀδίκως, ἀλλὰ νὰ τρώγητε ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος καὶ νὰ ἤσθε ὀλιγαρχεῖς. Πρὸς τούτοις, ὁσάκις ἐργάζεται τις, πράττει τὸ καθήκον αὐτοῦ καὶ ἔχει ἤσυχον τὴν καρδίαν, ἡ ὄρεξις οὐδέποτε λείπει, ἡ ὄρεξις ἥτις εἶναι ὁ κάλλιστος τῶν μαγείρων. Βλέπω ὅτι οἱ καλοὶ νέοι εὐχαρίστως διαγούσιν ἐν τῷ στρατῷ διότι οἱ ἀνώτεροι τοὺς συμπαθοῦν, οἱ συστρατιῶται τοὺς ἐκτιμῶσι καὶ τοὺς σέβονται· οἱ συμπατριῶται τῶν, ὑπάρχουσι δὲ τινες οἱ ὁποῖοι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς πενταετοῦς ὑπηρεσίας τῶν οὐδέποτε ἐτιμωρήθησαν, καὶ κατέλιπον τὸ ὄνομα αὐτῶν καθαρὸν ὡς τὸ λευκὸν μανδήλιον· ἐκ τούτων θὰ εἶσαι καὶ σύ· δὲν εἶναι ἀληθές;

Ὁ νεοτύλλεκτος κατένευσε ζωηρῶς.

— Κάλλιστα.—Μὴ νομίζης πρὸς τούτοις ὅτι εἶναι πλήρης ἀκανθῶν ὁ βίος τοῦ στρατιώτου· ὑπάρχουσι καὶ ἄνθη διὰ τὸν γνωρίζοντα νὰ εὐρίσκη αὐτὰ, οἱ δὲ καλοὶ στρατιῶται εὐκόλως τὰ εὐρίσκουσι. Ἐκπλήρωσον τακτικῶς τὸ καθήκόν σου, ἔσο πάντοτε καθαρὸς, εὐτακτος καὶ φαιδρὸς, καὶ τότε πολλάκις θέλεις ἀκούσει τὸν ταγματάρχην καὶ τοὺς ἀξιωματικούς σου νὰ σοι λέγουσι: εὖγε! ὅπερ θέλει ἠγήσει εἰς τὰ βάρη τῆς καρδίας σου, καὶ θὰ σοὶ ἐπαυξάνῃ τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν φαιδρότητα. Αἱ ἡμέραι θὰ διέρχωνται ταχέως καὶ, πρὸς τούτοις, ἐντὸς πέντε ἐτῶν θὰ δυνάμεθα νὰ ἀλλάξωμεν δεκάκις τὴν διαμονὴν μας, καὶ τότε ὁ χρόνος πετᾷ, καὶ οἱ μῆνες φαίνονται ἡμέραι. Θὰ ἴδῃς νέους τόπους, πόλεις, λαοὺς, ἐξοχὰς, ἔρη, θαλάσσας, νέον ὅλον κόσμον, πεποικιλμένον, θαυμάσιον· ὀλόκληρον τὴν ὠραίαν πατρίδα μας, τὴν Ἰταλίαν, ἣν μέχρι τοῦδε ἐξ ὀνόματος μόνον γνωρίζεις· θαύματα πανταχόθεν θὰ σὲ περικυκλοῦσιν, ἀγάλματα, ἐκκλησίαι, ἀνάκτορα, κῆποι· καὶ, κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἐλευθερίας, θὰ ἴδῃς τὰ

πάντα ἵνα τὰ διηγῆσαι μετὰ ταῦτα εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ τοὺς φίλους σου. Τὸ θέρος θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὰς πεδιάδας τῶν γυμνασίων, ὀκτῶ, δέκα, εἴκοσι τάγματα, τὸ ἵππικόν, τὸ πυροβολικόν, καὶ τότε θέλεις ἴδῃς ὁποῖαν ὠραίαν θεάν ἀποτελεῖ μία τοιαύτη παράταξις, ὁποῖον θόρυβον, ὁποῖαν φαιδρότητα, ὁποῖα ζωηρότης θὰ διαρκῆ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν· θὰ ἴδῃς τὰς μεγάλας πυράς, τὰς ἐορτάς, αἵτινες θέλουσι τελεσθῆ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως ἡμῶν ἐκ τοῦ στρατοπέδου, μουσικὰς, χορούς, καὶ ἅπαντας τοὺς ἀξιωματικούς καὶ ταγματάρχας, οἵτινες θὰ διασκεδάζωσιν ἐν τῷ μέσῳ τῷ στρατιωτῶν, καὶ πλῆθος ἀνθρώπων, οἵτινες θέλουσιν ἔλθῃ, ἵνα θαυμάσωσι τὸ θέαμα ἐκεῖνο, καὶ θὰ κροτήσωσι τὰς χεῖρας.

Τότε βεβαίως θὰ γνωρίζῃς ὅλους τοὺς στρατιώτας τοῦ συντάγματος, θὰ ἀποκτήσῃς ἀπειρίαν καλῶν φίλων, τὸ τάγμα θὰ σοὶ φαίνεται μεγάλη τις οἰκογένεια, θὰ ἀγαπᾷς τὸν γέροντα συνταγματάρχην σου ὡς ἄλλον πατέρα, καὶ ὅτε θὰ ἴδῃς κυματίζουσαν τὴν σημαίαν ἔμπροσθεν τῶν ταγμάτων, καὶ ἡ μουσικὴ θὰ παιανίσῃ τὸ ἑμβατήριον, ἅπαντες δὲ νὰ παρουσιάσωσιν ὅπλα, τότε θέλεις αἰσθανθῆ τὴν καρδίαν σου πάλλουσαν ἐξ εὐχαριστήσεως καὶ ὑπερηφανείας, καὶ ὅλος θὰ τρέμῃς ἐκ συγκινήσεως. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον θέλεις ἀγαπήσῃ τὰ πάντα ἐν τῷ στρατῶνι. Τὰ ὅπλα σου, τὴν στολὴν σου, τὴν αὐλὴν ταύτην, τὰς κλίμακας, τὰ τοίχη· καὶ ὅταν ἐτοιμασθῇς πρὸς ἀναχώρησιν, καὶ θὰ παρουσιασθῇς νὰ χαιρετήσῃς τὸν ταγματάρχην σου, τοὺς ἀξιωματικούς σου, τοὺς λοχίας σου, ἅπαντες δὲ οἱ λοιποὶ στρατιῶται θὰ σὲ περικυκλώσωσι κραυγάζοντες—χαῖρε—καλὸν κατευόδιον—μὴ μᾶς λησμονῆς—, τότε ἡ καρδία σου θέλει μελαγχολήσῃ, ἐννοεῖς! θέλεις μελαγχολήσῃ ὡς ὅτε ἀνεχώρῃς ἐκ τῆς οἰκίας σου· καὶ ὅτε κατέλθῃς εἰς τὴν ὁδὸν θὰ στρέψῃς τὸ πρόσωπον ἵνα ἴδῃς διὰ τελευταίαν φορὰν τὰ παράθυρα τοῦ προσφιλοῦς σου στρατῶνος, καὶ ἂν ἡ φωνὴ σου ᾗται ἱκανὴ θέλεις κραυγᾶσαι ἅπαξ εἰσέτι!—Χαῖρε, ὦ δευτέρα πατρικὴ οἰκία μου, ἔνθα τόσους ἠγάπησα φίλους, ἔνθα διήλθον τόσας ἡμέρας ὠραίας, μὲ συνειδήσιν καθάραν, ἔνθα τοςάκις ἐσκέφθην καὶ ἀνεστέναζα διὰ τοὺς

ἀπόντας προσφιλείς μου, χαιρε μικρά μου κλίνη, χαιρε καλέ μου
λοχία, χαιρε ταγματάρχα μου, χαιρε . . . τί ἔχεις;

ἽΟ στρατιώτης ἦτο ἀκίνητος, ἔκπληκτος, με τὸ πρόσωπον
σπασμοδικόν, τὴν δὲ ἀναπνοὴν πιεζομένην, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς
δακρύνοντας καὶ προσμειδιῶντας ἐκφραστικώτατα.

— Τί ἔχεις;

ἽΟ πτωχὸς νεανίας προσεπάθησε ἵνα ὀμιλήσῃ, καταβιβάζων
τὴν κεφαλὴν καὶ μῆκύνων τὸν λαιμὸν, ὥσει καταπίνων μέγα
τεμάχιον ἄρτου· ἀλλ' ἡ φωνὴ δὲν ἐξῆλθε ὀλόκληρος καὶ μόλις
κατῶρθωσε νὰ εἶπῃ μετὰ βίας καὶ ἀσθενῶς·—Τίποτε.—

ἽΟ ἀξιωματικὸς ἐμειδίασε.

— Γνωρίζεις νὰ γράφῃς;

— Ὀλίγον—ἀπῆντησεν ὁ στρατιώτης, δυσκόλως πάντοτε ἀνα-
πνέων.

— Τότε ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ.

ἽΟ ἀξιωματικὸς διηυθύνθη πρὸς τὸ δωμάτιόν του, καὶ ὁ νεο-
σύλλεκτος τὸν ἠκολούθησεν. ἽΑμα εἰσῆλθόν, ὁ ἀξιωματικὸς διέ-
ταξε τὸν ἀγαθὸν συμπατριώτην του νὰ καθίσῃ πλησίον μικρᾶς
τραπέζης, τῷ ἔδωκε γραφίδα καὶ τεμάχιον χάρτου καὶ—γράψον
εἰς τὸν πατέρα σου—τῷ εἶπε.

ἽΟ νεοσύλλεκτος τὸν παρετήρησεν ἀπορῶν.

— Γράψον εἰς τὸν πατέρα σου.

— Τί νὰ γράψω;

— Ὅ,τι εἶδες, ὅ,τι σκέπτεσαι, ὅ,τι ἀκούεις καὶ ὅ,τι θέλεις.

— ἽΑλλά . . .

— Σιωπὴ· ἔως ὅτου τελειώσεις δὲν σοὶ ἐπιτρέπω νὰ μοὶ ὀμι-
λήσῃς.

Καὶ ἤρχισε ἐκ νέου ἀναγινώσκων τὴν ἐφημερίδα πλησίον τοῦ
παραθύρου. ἽΟ νεοσύλλεκτος ἐξηκολούθει παρατηρῶν αὐτὸν μετ'
ἐκπλήξεως, εἶτα κατεβίβασε τὴν κεφαλὴν ἐσκέφθη ἐπὶ τινὰς
στιγμάς καὶ ἤρχισε νὰ γράφῃ βραδέως.

Μετὰ ἔν τέταρτον ὁ ἀξιωματικὸς ἠρώτησε·—πλησιάζομεν εἰς
τὸ τέλος;

— ἽΕτελείωσα—ἀπῆντησεν ὁ στρατιώτης φαιδρότατος.

— 'Ανάγνωθι.

— Νὰ ἀναγνώσω;

— Ναί.

'Εντρέπετο.

— 'Ανάγνωθι σοὶ λέγω.

'Ητοιμάσθη νὰ ἀναγνώσῃ.

— 'Αλλ' εἶπέ μοι πρῶτον, ἔγραψες τὴν ἀλήθειαν; ὑπῆρξες εἰλικρινής; ἔγραψες ἀληθῶς πᾶν ὅ,τι σκέπτεσαι καὶ αἰσθάνεσαι;

'Ο στρατιώτης ἔθεσε τὴν δεξιὰν ἐπὶ τῆς καρδίας του καὶ ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν.

— 'Ανάγνωθι λοιπόν.

'Ηρχισεν ἀναγινώσκων:

α' Αγαπητέ μου πατέρα'

«Ἦλθα εἰς τὸ σύνταγμα καὶ με ἐκούρευσαν ἀμέσως πρὶν με ἐνδύσουν. Ἐκεῖνον τὸν κύριον ἀξιωματικόν, ποῦ σὺ εἰξεύρεις τὸ ὄνομά του, τὸν εἶδα καὶ ὠμιλήσαμεν εἰς τὴν αὐτὴν περισσότερον ἀπὸ μία ὥρα. Ἐδῶ δὲν τρώγουν σὰν πρίγκηπες, ξεύρεις; ἀλλὰ διὰ νὰ κάμουμε τὸ φαῆ σὲ τόσους πολλοὺς, δὲν ἤμποροῦν νὰ τὸ κάμουν πολὺ καλὸ, ἔπειτα ἡ ὄρεξι δὲν λείπει, φθάνει νὰ κάνη κανεὶς τὸ καθήκον του. Οἱ ἀνώτεροι φωνάζουνε' ἀλλὰ δὲν εἶναι καθόλου κακοὶ, διότι μάλιστα ὑπάρχουν καὶ στρατιῶτες ποῦ ἐσκοτώθηκαν διὰ νὰ τοὺς σώσουν καὶ δὲν ἤθελαν οὐδὲ σκοτωμένους νὰ τοὺς ἀφήσουνε στὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν. Εἶναι ἀκόμη καὶ στρατιῶτες ποῦ ποτὲ δὲν ἐτιμωρηθήκανε, καὶ ἔτσι ἐλπίζει καὶ γιὰ μένα μοῦ εἶπε. Ὁ καιρὸς περνᾷ γρήγορα, διότι θὰ μᾶς ταξειδέψουνε καὶ θὰ εἶδοῦμε ἀγάλματα, περιβόλια, ἐκκλησίας, καὶ ἔπειτα γυμνάσια, ἔπειτα στρατόπεδα, καὶ οἱ ἀρχηγοὶ θὰ παίζουνε μετὰ τοὺς στρατιῶτες ἔπειτα θὰ εὐχαριστηθοῦμε νὰ βλέπουμε τὴ σημαία, καὶ νὰ ἀκούωμε τὴ μουσική. Ὑπάρχουν καὶ φίλοι καὶ ὁ γέρω-συνταγματάρχης μας μπορῶ νὰ εἰπῶ πῶς εἶναι ἕνας πατέρας καὶ ἐμεῖς τὰ παιδιὰ του.

Ταῦτα καὶ μένω ὁ προσφιλέστατος υἱός σου

— Εὕγε!

Ὁ στρατιώτης ἐμειδίασε, καὶ κατεβίβασε τὴν κεφαλὴν, ὡς παιδίον ὅτε ἀποκαλεῖται ὠραῖον.

— Τώρα, διὰ νὰ μὲ εὐχαριστήσης, ὕπαγε κάτω, καὶ πῖε ἡμισυ ποτήριον οἴνου εἰς ὑγείαν ἀπάντων τῶν νεοσυλλέκτων· λάβε!

Καὶ τῷ ἐνεχειρίσεν ἓν χαρτονόμισμα.

— Κύριε ἀξιωματικὲ εἶπεν ὁ στρατιώτης αἰδούμενος... καὶ ἔτοιμος νὰ ἀποποιηθῆ.

— Ἐ! ἀνεκραύγασεν οὗτος ἀπειλητικῶς.

Ὁ νεοσύλλεκτος ἔλαβε τὸ χαρτονόμισμα καὶ, διευθυνόμενος πρὸς τὴν θύραν, ἐτραύλισε λέξεις τινὰς εὐχαριστῶν. — Κύριε λοχαγέ. . . . ἐγὼ δὲν εἰζεύρω αἰσθάνομαι ὅτι...

— Σιωπή.

Ἐξῆλθε βιαίως τοῦ δωματίου, καὶ κατῆλθε τὴν κλίμακα πηδῶν ἀνὰ τρεῖς τὰς βαθμίδας· ἔκαμε δύο ἢ τρία πηδήματα ἐν τῇ αὐλῇ, τρίβων τὰς χεῖρας, γελῶν καὶ τραυλίζων, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ καπηλεῖον· ἢ vivandiera τῷ ἐκέρασε ποτήριον οἴνου, μετὰ χάριτος καὶ μειδιάματος, ἅτινα τὸν ἔκαμαν νὰ λησμονήσῃ τὰς προηγηθείσας σκηνάς· ἔπιεν καὶ ἐξῆλθε. . . .

Μόλις ἐξελθὼν, συνήντησε τὸν ἄγριον ἐκεῖνον λοχίαν, ὅστις τὸν ἐπλησίασε μετὰ μορφῆς ἥττον δριμείας, καὶ τρόπου κάπως εὐγε-νεστέρου.

— Εἰπέ μου, σὲ παρακαλῶ, εἶναι συγγενῆς σου ὁ ἀξιωματικὸς ἐκεῖνος ὅστις σοι ὠμίλει πρὸ μιᾶς ὥρας;

— Ὅχι.

— Ἀλλὰ τὸν ἐγνώριζες;

— Πολύ.

— Εἶναι ὁ συμπατριώτης σου ἀξιωματικὸς, τὸν ὁποῖον ἐζήτηεις;

— Ἐκεῖνος ὁ ἴδιος.

— Ἐγὼ δὲν εἶχον οὐδόλως ἐννοήσει, εἰζεύρεις, ὅτε μὲ ἠρώτησες.

— ὦ! δὲν πειράζει.

— Ἐὰν ἠνθούουν θὰ σοῦ ἀπήντων.

— Εὐχαριστῶ.

Ὁ λοχίας ἀπεμακρύνθη· ὁ νεοσύλλεκτος, μόνος ἀπομείνας, εἶπε

καθ' ἑαυτόν — Τὸ κάτω κάτω δὲν εἶναι καθόλου κακὸς νέος, αὐτὸς ὁ λοχίας.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἀπόντες στρατιῶται ἤρχισαν εἰσερχόμενοι καθ' ὀμάδας ἐν τῷ στρατῶνι, τρέχοντες ἀτάκτως καὶ ἄδοντες. Μεταξὺ τῶν ἄλλων εἰσῆρχετο μικρὰ συνοδεία νεοσυλλέκτων μεθυσμένων ὀλίγον, οἵτινες ἔκαμναν πάταγον ζωηρότατον.

— Ὅτε οἱ ἄλλοι παίζουσι καὶ φωνάζουσι παταγωδῶς, τότε ῥίφθητι καὶ σὺ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, καὶ φώναζε περισσότερον τούτων. — Ὁ νεοσύλλεκτος ἐνεθυμήθη τοὺς λόγους τούτους. — Πρέπει νὰ παίζω — ἐσκέφθη: — τί νὰ φωνάξω ; . . . Ἄ ! ζήτω ὁ στρατιώτης Perrier — ἀνέκραξε ὅλαις δυνάμεσι.

Καὶ οἱ λοιποὶ, χωρὶς ἴσως αὐτοὶ οὗτοι νὰ ἐννοήσωσι, ἀπάντησαν μεγαλοφῶνως — Ζήτω !

Ὁ ἡμέτερος στρατιώτης ἐρρίφθη ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἄδοντες καὶ κραυγάζοντες ἀνήλθον ἀτάκτως εἰς τὸ ὑπνωτήριο.

Ὁ ἀξιωματικὸς, ὅστις τὸν εἶχε παρατηρήσει ἐκ τοῦ παραθύρου, ἐσκέφθη — Ὁ νέος οὗτος θὰ γίνῃ ἄριστος στρατιώτης.

Καὶ ὅτε τὸ σκότος ἐπῆλθε, καὶ ὁ οὐρανὸς ἦτο πλήρης ἀστέρων, ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἠκούετο ὁ φαιδρὸς ἐκεῖνος θόρυβος καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἀντήχει ἡ σάλπιγξ ἀγγέλουσα τὴν ἐπιστροφὴν τῶν στρατιωτῶν, τότε πάντα ταῦτα παρήγαγον ἐν αὐτῷ συγχίνησιν τοσοῦτω ταχεῖαν, ὥστε, χωρὶς αὐτὸς οὗτος νὰ ἐννοήσῃ τὸ διατί, ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀνέκραξε μετὰ γλυκύτητος: Perrier ! ὦ καλὲ Perrier ! . . . ποῦ εἶσαι ; ἀκούεις τὸ ὄνομά σου ;

Ὅταν ἐν καιρῷ νυκτὸς παρατηροῦμεν ὠραῖον οὐρανὸν ἔρχονται αὐτομάτως εἰς τὰ χεῖλη ἡμῶν τὰ σεβαστότερα καὶ προσφιλέστερα τῶν ὀνομάτων.

(Ἐκ τῶν Σχεδιαγραφημάτων τοῦ Στρατιωτικοῦ βίου τοῦ De Amicis).

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΦΡΑΒΑΣΙΑΝΗΣ.

